

**ՀԱՆՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՈՐՈՇՈՒՄԸ**

2024 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 26-ԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՎԱԾ «ԿԱՅՈՒՆԱՑՄԱՆ ԵՎ ՋԱՐԳԱՑՄԱՆ ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» 2009 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 9-Ի ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԱՄՐԱԳՐՎԱԾ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾՈՎ

Քաղ. Երևան

18 հոկտեմբերի 2024 թ.

Սահմանադրական դատարանը՝ կազմով. Ա. Դիլանյանի (նախագահող), Վ. Գրիգորյանի, Հ. Թովմայանի, Դ. Խաչատուրյանի, Ե. Խունդկարյանի, Հ. Հովակիմյանի, Է. Շաթիրյանի, Ս. Սաֆարյանի, Ա. Վաղարշյանի,

մասնակցությամբ (գրավոր ընթացակարգի շրջանակներում)՝

Կառավարության ներկայացուցիչ՝ Ֆինանսների նախարարի տեղակալ Է. Հակոբյանի,

համաձայն Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետի, 169-րդ հոդվածի 3-րդ մասի, ինչպես նաև «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի, 40 և 74-րդ հոդվածների,

դռնբաց նիստում գրավոր ընթացակարգով քննեց «2024 թվականի հունիսի 26-ին ստորագրված «Կայունացման և զարգացման եվրասիական հիմնադրամի հիմնադրման մասին» 2009 թվականի հունիսի 9-ի պայմանագրում փոփոխություններ կատարելու մասին» արձանագրությունում ամրագրված պարտավորությունների՝ Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործը:

Կառավարությունն իր՝ 2024 թվականի սեպտեմբերի 5-ի N 1411-Ա որոշմամբ հավանություն է տվել «2024 թվականի հունիսի 26-ին ստորագրված ««Կայունացման և զարգացման եվրասիական հիմնադրամի հիմնադրման մասին» 2009 թվականի հունիսի 9-ի պայմանագրում փոփոխություններ կատարելու մասին» արձանագրությունը վավերացնելու մասին» օրենքի նախագծի վերաբերյալ Կառավարության օրենսդրական նախաձեռնությանը և որոշել է նշված արձանագրությունում ամրագրված պարտավորությունների՝ Սահմանադրությանը համապատասխանությունը որոշելու նպատակով դիմել Սահմանադրական դատարան:

Գործի քննության առիթը Կառավարության՝ 2024 թվականի հոկտեմբերի 7-ին Սահմանադրական դատարան մուտքագրված դիմումն է:

Ուսումնասիրելով սույն գործով վերոնշյալ արձանագրությունը, հետազոտելով Կառավարության ներկայացուցչի գրավոր բացատրությունը և գործում առկա մյուս փաստաթղթերը՝ Սահմանադրական դատարանը **Պ Ա Ր Զ Ե Ց** .

1. ««Կայունացման և զարգացման եվրասիական հիմնադրամի հիմնադրման մասին» 2009 թվականի հունիսի 9-ի պայմանագրում (այսուհետ՝ Պայմանագիր) փոփոխություններ կատարելու մասին» արձանագրությունը (այսուհետ՝ Արձանագրություն) ստորագրվել է 2024 թվականի հունիսի 26-ին Աստանայում՝ Պայմանագրում Արձանագրությամբ սահմանված խմբագրությամբ փոփոխություններ կատարելու նպատակով:

2. Արձանագրությունը ստորագրվել է Բելառուսի Հանրապետության, Ղազախստանի Հանրապետության, Ղրղզստանի Հանրապետության, Ռուսաստանի Դաշնության, Տաջիկստանի Հանրապետության և Հայաստանի Հանրապետության միջև, որոնք հանդիսանում են Կայունացման և զարգացման եվրասիական հիմնադրամի (այսուհետ՝ ԿԶԵՀ կամ Հիմնադրամ) հիմնադիր պետություններ:

3. Արձանագրությանը կից ներկայացված ԿԶԵՀ կանոնադրությունը (այսուհետ՝ Կանոնադրություն) Պայմանագրի անբաժանելի մասն է:

ԿԶԵՀ-ն իր գործունեությունն իրականացնում է՝ առանց վնաս հասցնելու Հիմնադրամի մասնակից պետությունների ինքնիշխանությանը՝ դրանց կողմից սեփական ազգային տնտեսությունների կառավարման հարցերում: ԿԶԵՀ-ը Հիմնադրամի յուրաքանչյուր մասնակից պետության նկատմամբ արդար վերաբերմունք է ապահովում Պայմանագրի, Կանոնադրության և ԿԶԵՀ մարմինների կողմից հաստատված փաստաթղթերի հիման վրա, և իր գործունեությունն իրականացնելիս ԿԶԵՀ-ն առաջնորդվում է միջազգային իրավունքի համընդհանուր ճանաչում ունեցող սկզբունքներով և նորմերով, կիրառելի միջազգային պայմանագրերով, Պայմանագրով և Կանոնադրությամբ:

4. Արձանագրությունն ուժի մեջ է մտնում այն ուժի մեջ մտնելու համար անհրաժեշտ ներպետական ընթացակարգերն Արձանագրությունն ստորագրած Կողմերի կողմից կատարվելու մասին վերջին գրավոր ծանուցումն ավանդապահի կողմից ստանալու օրվանից:

5. Արձանագրության 3-րդ հոդվածի 1-ին կետի համաձայն՝ Արձանագրությունը Կողմերը ժամանակավորապես կիրառում են ստորագրման օրվանից 30 օր հետո՝ բացառությամբ այն Կողմի, որն իր նկատմամբ տվյալ դրույթը չկիրառելու մասին վերապահում է կատարել:

Հայաստանի Հանրապետությունն Արձանագրության առնչությամբ կատարել է վերապահում՝ հետևյալ բովանդակությամբ. «Հայաստանի Հանրապետությունը սույն Արձանագրությունը կկիրառի մինչև սույն Արձանագրության 3-րդ հոդվածի համաձայն դրա ուժի մեջ մտնելը միայն Հայաստանի Հանրապետության կողմից համապատասխան ներպետական ընթացակարգերի կատարման մասին ծանուցման օրվանից»:

6. Արտաքին գործերի նախարարության՝ Արձանագրության վավերացման նպատակահարմարության վերաբերյալ եզրակացության համաձայն՝ «Արձանագրությամբ նախատեսված փոփոխությունների արդյունքում Հիմնադրամին շնորհվում է

միջազգային ֆինանսական կազմակերպության կարգավիճակ, և վերջինս ճանաչվում է Հիմնադրամի միջոցների կառավարիչ գործողություններ իրականացնելիս եվրասիական զարգացման բանկի կողմից ընդունված կամ ձեռք բերված իրավունքների, պարտավորությունների, ակտիվների և այլ գույքի լիիրավ իրավահաջորդ:

Արձանագրությամբ նաև սահմանվում է մասնակից պետությունների ազգային արժույթներով նախագծերի և ծրագրերի ֆինանսավորման հնարավորություն:

Ընդհանուր առմամբ Արձանագրության ստորագրումը միտված է մասնակից երկրներում ֆինանսական կայունության ապահովման հարցում Հիմնադրամի դերի ամրապնդմանը և վերջինիս ներդրումային հնարավորությունների արդյունավետ օգտագործմանը»:

7. Արձանագրությամբ փոփոխվում է Պայմանագրի 1-ին հոդվածի առաջին պարբերությունը, լրացվում է 1-ին հոդվածի երկրորդ պարբերությունը, փոփոխվում են 5-րդ հոդվածի առաջին և երկրորդ պարբերությունները, 7-րդ հոդվածի երկրորդ պարբերությունը, հանվում են 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ հոդվածները, Պայմանագրի՝ «Կայունացման և զարգացման եվրասիական հիմնադրամի մասին հիմնադրույթ» հավելվածը փոխարինվում է «Կայունացման և զարգացման եվրասիական հիմնադրամի կանոնադրություն» հավելվածով՝ Արձանագրությանը կից ներկայացվող խմբագրությամբ, ինչպես նաև Պայմանագրի տեքստում «Հիմնադրամի մասին հիմնադրույթ» բառերը փոխարինվում են «Հիմնադրամի կանոնադրություն» բառերով՝ համապատասխան հղումներով:

Արձանագրությամբ կատարված փոփոխությունների արդյունքում՝ Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ի հավելումն նախկինում ստանձնած պարտավորությունների, ստանձնում է, մասնավորապես, ներքոնշյալ պարտավորությունները.

- ապահովել, որ որպես Հիմնադրամի մասնակից պետություն՝ Հայաստանի Հանրապետության կատարած յուրաքանչյուր ներդրում կազմի այնպիսի գումար, որը Կառավարիչների խորհուրդը կորոշի՝ որպես ԿԶԵՀ-ի հաշվարկային միավորով արտահայտված կատարվող ներդրման գումարին համարժեք (Կանոնադրության գլուխ 3, հոդված 9, կետ 6, ենթակետ 2),

- վճարված արժույթների՝ ԿԶԵՀ-ի հաշվարկային միավորներով արտահայտված արժեքի նվազման դեպքում, որպես այդ արժույթները ԿԶԵՀ-ի կապիտալ վճարած պետություն, ԿԶԵՀ-ին վճարել այդ արժույթներով լրացուցիչ գումար, որն անհրաժեշտ է ԿԶԵՀ-ի կապիտալում այդ արժույթներով Հայաստանի Հանրապետության վճարած ներդրումների բոլոր գումարների արժեքները պահպանելու համար՝ Կառավարիչների խորհրդի կողմից հաստատվող կարգին համապատասխան (Կանոնադրության գլուխ 3, հոդված 9, կետ 6, ենթակետ 3),

- անհապաղ միջոցներ ձեռնարկել Հայաստանի Հանրապետության տարածքում Կանոնադրության 7-րդ գլխում շարադրված դրույթներն իրականացնելու համար, և տեղեկացնել ԿԶԵՀ-ին՝ ձեռնարկված գործողությունների մասին (Կանոնադրության գլուխ 7, հոդված 21, կետ 2),

- ԿԶԵՀ-ի պաշտոնական հաղորդագրություններին տրամադրել Հիմնադրամի ցանկացած այլ անդամ պետության պաշտոնական հաղորդագրություններին նույնանման ռեժիմ՝ ներառյալ դրա դիվանագիտական ներկայացուցչությունները (Կանոնադրության գլուխ 7, հոդված 22, կետ 6),

- չսահմանել որևէ արժույթային սահմանափակում՝ ներառյալ ԿԶԵՀ-ի միջոցների մուտքը, դրանց տիրապետումը, օգտագործումը կամ փոխանցումը ԿԶԵՀ-ի ֆինանսավորման ցանկացած ստացողի կողմից՝ ցանկացած երկրում վճարումների կատարման համար (Կանոնադրության գլուխ 7, հոդված 22, կետ 7),

- երաշխավորել Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրենց ծառայողական պարտականությունները կատարելիս Ղեկավար տնօրենի, Ղեկավար տնօրենի տեղակալների, Վարչության անդամների և ԿԶԵՀ-ի աշխատակիցների՝ դատական և վարչական հետապնդումից՝ իրենց ծառայողական պարտականությունները կատարելու շրջանակներում իրենց կողմից կատարված գործողությունների համար անձեռնմխելիությունը, որը չի կիրառվում քաղաքացիական պատասխանատվության նկատմամբ՝ ճանապարհատրանսպորտային պատահարների ժամանակ վնաս պատճառելու դեպքում (Կանոնադրության գլուխ 7, հոդված 22, կետ 8, ենթակետ 1),

- երաշխավորել Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան՝ ընտանիքների անդամներ ճանաչված անձանց հետ միասին (այսուհետ՝ ընտանիքի անդամներ) հայրենադարձության մասով այնպիսի արտոնությունները, որոնցից օգտվում են Հայաստանի Հանրապետությունում դիվանագիտական ներկայացուցչությունների աշխատակիցները (Կանոնադրության գլուխ 7, հոդված 22, կետ 8, ենթակետ 2),

- Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրենց ծառայողական պարտականությունները կատարելիս Ղեկավար տնօրենին, Ղեկավար տնօրենի տեղակալներին, Վարչության անդամներին և ԿԶԵՀ-ի աշխատակիցներին ազատել անձնական օգտագործման համար նախատեսված ներմուծվող ապրանքների նկատմամբ մաքսային մարմինների կողմից գանձվող մաքսային տուրքերը, հարկերը և վճարները վճարելուց (Կանոնադրության գլուխ 7, հոդված 22, կետ 8, ենթակետ 3),

- Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրենց ծառայողական պարտականությունները կատարելիս Ղեկավար տնօրենին, Ղեկավար տնօրենի տեղակալներին, Վարչության անդամներին և ԿԶԵՀ-ի աշխատակիցներին ազատել պետական ծառայության պարտականություններից (Կանոնադրության գլուխ 7, հոդված 22, կետ 8, ենթակետ 4),

- Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրենց ծառայողական պարտականությունները կատարելիս Ղեկավար տնօրենին, Ղեկավար տնօրենի տեղակալներին, Վարչության անդամներին և ԿԶԵՀ-ի աշխատակիցներին ընտանիքի անդամների հետ միասին ազատել ներգաղթի մասով սահմանափակումներից և որպես օտարերկրացիներ գրանցվելուց (Կանոնադրության գլուխ 7, հոդված 22, կետ 8, ենթակետ 5),

- ապահովել, որ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրենց ծառայողական պարտականությունները կատարելիս Ղեկավար տնօրենը, Ղեկավար տնօրենի տեղակալները, Վարչության անդամները և ԿԶԵՀ-ի աշխատակիցները արժութային գործառնությունների ոլորտում օգտվեն նույնպիսի առանձնաշնորհումներից, որոնք տրամադրվում են տվյալ պետությունում դիվանագիտական

ներկայացուցչությունների աշխատակիցներին (Կանոնադրության գլուխ 7, հոդված 22, կետ 8, ենթակետ 6),

- ապահովել, որ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրենց ծառայողական պարտականությունները կատարելիս Ղեկավար տնօրենը, Ղեկավար տնօրենի տեղակալները, Վարչության անդամները և ԿԶԵՀ-ի աշխատակիցները տեղաշարժումների պայմանների և ազատության մասով օգտվեն նույնանման առանձնաշնորհումներից, ինչպես դա կիրառելի է այլ մասնակից պետությունների ներկայացուցիչների, պաշտոնատար անձանց և համադրելի աստիճանի աշխատակիցների նկատմամբ (Կանոնադրության գլուխ 7, հոդված 22, կետ 8, ենթակետ 7),

- ԿԶԵՀ-ը, դրա եկամուտները, գույքը և այլ ակտիվներ, ինչպես նաև դրա գործառնություններն ու գործարքները, որոնք, Կանոնադրությանը համապատասխան, իրականացվում են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում, ազատել ցանկացած հարկից, վճարից, տուրքից և այլ վճարումից՝ բացառությամբ այն վճարների, որոնք վճարներ են սպասարկման կոնկրետ տեսակների դիմաց (Կանոնադրության գլուխ 7, հոդված 23, կետ 1),

- Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ազատել ԿԶԵՀ-ին իր պաշտոնական գործունեության շրջանակներում մաքսային տուրքերից, հարկերից և վճարներից՝ ԿԶԵՀ-ի ծառայողական օգտագործման համար նախատեսված ապրանքները ներմուծելիս և արտահանելիս (Կանոնադրության գլուխ 7, հոդված 23, կետ 2, պարբերություն 1),

- չգանձել որևէ հարկ, պարտադիր ներդրում և վճար, տուրք և (կամ) այլ ցանկացած վճարում աշխատավարձից և այլ վարձատրություններից, փոխհատուցումներից, կրած ծախսերից կամ ԿԶԵՀ-ի կողմից Ղեկավար տնօրենին, Ղեկավար տնօրենի տեղակալներին, Վարչության անդամներին և ԿԶԵՀ-ի աշխատակիցներին վճարվող այլ վճարումների կապակցությամբ (Կանոնադրության գլուխ 7, հոդված 23, կետ 3),

- ազատել ԿԶԵՀ-ին ցանկացած հարկի, տուրքի, պարտադիր վճարի հաշվարկման, գանձման, պահման և վճարման մասով պարտավորություններից, այդ թվում՝ այն դեպքերում, երբ հարկերի պահումը և վճարումն իրականացվում է

եկամուտ ստանալու աղբյուրին կից հարկային գործակալի կողմից (Կանոնադրության գլուխ 7, հոդված 23, կետ 4),

- ԿԶԵՀ-ին տրամադրել հիմնավորված հարցվող տեղեկատվություն՝ ԿԶԵՀ-ի նպատակի իրագործմանը և գործառույթների կատարմանն աջակցելու նպատակներով (Կանոնադրության գլուխ 8, հոդված 29, կետ 5):

8. Այն օրվանից, երբ պետությունը դադարում է լինել Հիմնադրամի մասնակից պետություն, այն շարունակում է պատասխանատվություն կրել՝ ԿԶԵՀ-ի նկատմամբ իր պարտավորությունների մասով այնքան ժամանակ, քանի դեռ փոխառությունների կամ ֆինանսավորման այլ ձևերի որևէ մաս Կանոնադրության 10-րդ հոդվածին համապատասխան, որոնց մասով համաձայնագրերը կնքվել են նախքան պետության՝ Հիմնադրամի մասնակից լինելու դադարելը, մնում է չմարված, բայց այն պարտավորություններ չի կրում ԿԶԵՀ-ի կողմից ավելի ուշ տրված փոխառությունների կամ այլ ֆինանսավորման մասով և չի մասնակցում ԿԶԵՀ-ի մաքուր եկամտի բաշխմանը կամ ծախսերի ծածկմանը (Կանոնադրության գլուխ 6, հոդված 18, կետ 9):

Ելնելով գործի քննության արդյունքներից և ղեկավարվելով Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետով, 170-րդ հոդվածի 1-ին և 4-րդ մասերով, ինչպես նաև «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 63, 64 և 74-րդ հոդվածներով՝ Սահմանադրական դատարանը **Ո Ր Ո Շ Ե Ց .**

1. 2024 թվականի հունիսի 26-ին ստորագրված ««Կայունացման և զարգացման եվրասիական հիմնադրամի հիմնադրման մասին» 2009 թվականի հունիսի 9-ի պայմանագրում փոփոխություններ կատարելու մասին» արձանագրությունում ամրագրված պարտավորությունները համապատասխանում են Սահմանադրությանը:

2. Սահմանադրության 170-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ սույն որոշումը վերջնական է և ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

ՆԱԽԱԳԱՀՈՂ

Ա. ԴԻԼԱՆՅԱՆ

18 հոկտեմբերի 2024 թվականի
ՍԴՈ-1758